

به نام خدا

مدل های خط مشی گذاری و تحلیل خط مشی در بخش عمومی

بخش هفدهم

۲۴- مدل بررسی تلفیقی

۲۵- مدل جریان ها - دریچه ها

۲۴- مدل بررسی تلفیقی

مدل بررسی تلفیقی^۱ به عنوان شیوه‌ای اقتضایی برای تصمیم‌گیری توسط اتزیونی^۲ معرفی شد. این شیوه در قبال نارسایی‌ها و محدودیت‌های مدل عقلایی و جزئی - تدریجی در خط‌مشی‌گذاری اتخاذ شد. مدل تلفیقی شیوه‌ای ترکیبی است که پدیده و مفاهیم را در تصمیمات عالی و استراتژیک به مسائل سطوح پایین و تدریجی که برای سطوح بالا تدارک دیده می‌شود تلفیق می‌نماید.

شیوه تلفیقی کمتر به دنبال تمامی راه‌حل‌ها و گزینه‌هایی است که مدل عقلایی در جستجوی آن است؛ ولی در عین حال راهبرد بهتر و زمینه خلاقیت مناسب‌تری را نسبت به شیوه جزئی - تدریجی برای تصمیم‌گیرنده فراهم می‌کند. شیوه بررسی تلفیقی در تعمق و بررسی مسائل، به دو نوع عدسی تشبیه شده است: یکی عدسی وسیع و باز و دیگری عدسی محدود و جزئی. به طور خلاصه در مدل تلفیقی ابتدا مسأله به طور گسترده ولی سطحی بررسی می‌شود و سپس وقتی در این بررسی نقطه مشکل‌زا پیدا شد آن نقطه به طور دقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد.

این شیوه خط‌مشی‌گذاری توانایی و استعداد انسان را برای سازگاری با شرایط متغیر و در حال تحول حتی تغییرات عمده شامل ساختار بنیادی عوامل دخالت‌کننده مساعد تلقی می‌کند. از بررسی تلفیقی، به عنوان شیوه‌ای یاد می‌شود که حالت متعادل و واقع‌بینانه‌ای را در استفاده بهینه از دو محور عقلانی و جزئی - تدریجی ایجاد می‌کند. این الگو شامل عناصر و مؤلفه‌هایی است:

^۱. Mixed Scanning Model

^۲. Etzioni

➤ این شیوه نوعی فرآیند بررسی را معرفی می‌نماید که هدف آن مطالعه مسائل و دیدگاه‌ها با توجه به رویدادها در زمان‌های متفاوتی است که جهت‌گیری‌های آینده و خط‌مشی را برای توسعه فعالیت‌ها و خدمات عمومی نشان می‌دهد.

➤ عنصر دوم به رویه انتخاب و گزینش نظر دارد تا روشن سازد کدامیک از مسائل اساسی که در فرآیند بررسی شناسایی و مشخص شده‌اند برای مطالعه، برنامه‌ریزی مفصل و جزئی که استفاده از منابع محدود سازمان و محیط را مجاز می‌شمارند انتخاب شود.

➤ شیوه تلفیقی همچنین شامل بررسی برنامه‌ریزی مفصل زیرمجموعه‌های فرعی و جزئی مسائل به طور تدریجی است که با توجه به متغیرهای موردنظر راهکارهای مختلف، برای حل و فصل مسائل و مشکلات خط‌مشی گذاری عمومی، تجزیه و تحلیل می‌شود.

۲۵- مدل جریان‌ها - دریچه‌ها

در مدل خط‌مشی گذاری جریان‌ها - دریچه‌ها^۳ از سه جریان نام برده می‌شود:

الف) **جریان مسایل و مشکلات:** در این جریان نظر خط‌مشی‌گذار به مسائل و معضلات جامعه معطوف می‌گردد و در مسیر آن مسایل و مشکلات موجود از مجاری گوناگون برای خط‌مشی‌گذار محسوس و معلوم می‌گردد.

ب) **جریان سیاسی:** طی این جریان صورت مسائلی که خط‌مشی‌گذاران باید برای آنها راه‌حل بیابند به وسیله مقامات دولتی و رسمی تنظیم و تدوین می‌گردد. اصولاً کسانی که در این جریان مؤثر واقع می‌شوند اغلب برای افراد جامعه شناخته شده هستند و نقش خود را علناً در این زمینه ایفا می‌کنند.

^۳. The Streams and Windows Model

ج) جریان خط‌مشی: در این جریان راه‌حل‌های مختلفی که خط‌مشی باید از میان آنها انتخاب گردد تنظیم می‌شود. محققان، اهل فن، متخصصان و گروه‌های حرفه‌ای نقش عمده‌ای در جریان مذکور ایفا می‌کنند. زمانی که این سه جریان با هم تلاقی می‌کنند، دریچه‌ای برای حل مشکل مورد نظر از طریق اتخاذ تصمیم گشوده می‌شود. به طور کلی مدل «جریان‌ها - دریچه‌ها» خط‌مشی گذاری را به صورت فرآیندی نشان می‌دهد که در آن هم سیاست، هم تعلق و هم منطق و هم پیوندهای سازمانی مطرح و همه با یکدیگر تلفیق و ترکیب شده‌اند. مدل «جریان‌ها - دریچه‌ها» مدلی است جامع، انعطاف‌پذیر، تلفیقی، سیستماتیک که به صورت فرآیندی چند سطحی خط‌مشی گذاری عمومی را تبیین نموده است.